

El llenguatge

8/VIII/1978

Per a què?

Hem observat sovint com una mena de rebuig sistemàtic, per part d'alguns publicistes, del conjunt per a què. Si hom admet la preposició composta per a que té capacitat per a denotar uns tipus de relació diferents dels que denota la preposició simple per, ¿per què es pretén prescindir-ne davant del terme què, mot interrogatiu o relatiu?

Es cert que l'ús de la preposició composta per a coneix algunes vacil·lacions; dit altrament, que en alguns casos, la tria entre la preposició simple per i la composta per a presenta alguns dubtes honorables, difícils de resoldre amb una norma rotunda i categòrica. I és lògic que aquests dubtes entre per i per a es traslladin a aquells casos en què el terme que introdueixen és el mot fort què, relatiu o interrogatiu. Però si admetem que hi traslladin els dubtes i les vacil·lacions també és lícit demanar que facin semblantment amb les certeses i els casos segurs.

Normalment, el terme què precedit de la preposició composta per a és un pronom interrogatiu, que intervé en oracions interrogatives directes i indirectes. Vegem, primer, amb un exemple de les primeres —interrogatives directes— la diferència de sentit entre Per què ho vols? i Per a què ho vols?, diferència que no explicaríem millor que amb una resposta per a cada frase: Ho vull perquè m. ho han promès i Ho vull per a guardar-ho. Anàlogament, en oracions interrogatives indirectes: No sé per què ho han fet (per quin motiu) i No sé per a què no han fet (amb quina finalitat).

Com hem dit, que també pot ésser, després de per a, pronom relatiu: La malaltia per a què serveix aquest remei és poc corrent.

Albert Jané